

Оцена уставности спада у искључиву надлежност Уставног суда, па само он може законе или поједине законске одредбе проглашавати неуставним. Међутим, то не значи да грађани о том питању не могу да имају и изразе свој став, пре или после одлуке Уставног суда, посебно ако се има у виду његова спорост у одлучивању, нарочито у политички осетљивим стварима.

Пензије су у Србији умањене законом коме је дат чудан и обмањивачки назив: Закон о привременом уређењу начина исплате пензија ("Сл. гласник РС", 116/2014). Према том називу могло би се помислити да је у питању пропис којим се привремено мења техника и начин исплате пензија, на пример, да их више неће доносити поштар него да ће пензионери сами морати да одлазе у пошту и да их тамо подижу. Тек кад се прочитају две кључне одредбе тог кратког закона (чл. 2 и 3), види се његов прави смисао и стварни циљ - да се појединим категоријама пензионера умање пензије. Закон има и многе друге формалне, али и крупне суштинске недостатке. У наслову закона стоји да је реч о привременом уређивању, тј. умањивању пензија, али у њему нема ниједне одредбе којом се одређује рок тог привременог стања, па је због тога закон сам себи противречан. Докле ће то "привремено стање" трајати не зависи од закона, него од воље која стоји изнад закона. Законодавац је поступио лицемерно, па је временско важење закона, у ствари, везао за дужину живота пензионера; за једне ће он важити кратко, за друге мало дуже, а за неке много дуже, зависно од тога кад им је суђено да напусте овај свет.

Осим тога, поједине одредбе закона нису у сагласности са Уставом, и то су његови основни и суштински недостаци. Та оцена полази од става заузетог у више одлука Европског суда за људска права, коме се ради заштите однедавно могу обраћати и грађани Србије, према коме је пензија имовинско право, тј. својина грађана. Устав Србије јамчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (члан 58 став 1). Већ само доношење закона о умањењу пензија супротно је тој одредби Устава јер је нарушило "мирно уживање" пензионерског права стеченог на основу закона. Истина, Устав каже да право својине може да буде одузето или ограничено, али само у јавном интересу који је утврђен законом и то уз накнаду (члан 58 став 2). Законодавац је грубо игнорисао и један и други уставни услов. Јавни интерес за умањење пензија није утврђен законом регуларно и аргументовано. Рећи да се то чини "с циљем очувања финансијске одрживости пензионог система" (члан 1) није довољно, као што није довољна ни часна реч председника Владе. О накнади, којом Устав условљава одузимање имовине грађана, у закону нема ни речи. Чак супротно томе, у члану 4 закона стоји да ће се исплата умањених пензија сматрати коначном на основу

чега се може закључити да никакву накнаду за оно што им буде одузето грађани никада неће добити. Тај је поступак законодавца очигледно противустан.

На крају, треба још истаћи да се при свакој експропријацији која је заснована на праву мора знати количина и вредност имовине која се одузима. У случају ове експропријације то је остало потпуно неодређено. Пензионери знају колико им се одузима месечно, али колико ће им бити одузето укупно, вероватно никад неће сазнати. Величина њиховог принудног прилога "бољој будућности" зависи од дужине њиховог, по правилу, кратког пензионерског живота.

Аутор је професор Правног факултета у Новом Саду

* Законодавац је поступио лицемерно, па је временско важење закона, у ствари, везао за дужину живота пензионера

(Данас)